

FONTES LINGVAE VASCONUM: STVDIA ET DOCUMENTA.—

Anejo 1, año 1985. Índice de autores y materias. Años 1969-1985.

Agertu berri ditugu Fermín Miranda Garcia-k prestaturiko *FLV*eko aurkibide hauek. Lanabes baliotsuok egiteko asmo esker-garria izan duen zuzendaritzarekin edota ederki burutu dituen egilearen zuhurtasunarekin zorretan garateke aurrerantzean, eta ezin uka diezaieket inola ere ene txalorik beroena. Liburuxkak berak bainoago hau beharrezko egin duen ia hogeitertan etengabe aritu den aldizkariak nau pozten. Zenbakiak ez dute iruzkin beharrik: 1969an beren lehena kaleratu zenetik 113 egile ezberdinen 364 artikulu eskuratu dizkigu, garaian garaiko zuzendaritzaren lanari ere eskerrak.

Zer esan horrenbeste lan eta egileren aurrean? Hor ditugu ikusten, zein usu, zein bakanago euskalaririk heldu eta trebatue-netarik hasiberrietarainokoak eta baita —baina hau gure artean oraindik hedatuxe dago— euskaltzale hutsak ere. Atzerritarrek ez dira falta (Coromines, Tovar, Holmer, Wilbur, De Rijk, Polge, Klimov, Moutard, Bouda eta beste hainbat) euskaldunak nagusi bide diren arren (Mitxelena, Altuna, Irigoien, Txillardegi, Etxaide, Eguzkiza, Villasante, Lafitte, Peillen...), nafarrak (Irigarai biak, Satrustegi, Apezetxea, Ondarra, Oroz, Cierbide...) edo nafartuak («Txe-petx», Basterretxea, Caro Baroja bera) ere ugari direlarik. Lanak era askotakoak eta anitz gairi lotuak dakuskigu: Nafarroako eta gainerako euskalkiez, latinaren eta erromantzeen eraginez, hauek baino lehenagoko hizkuntzez, erdiaroko edo oraintsuagoko papere-tako euskal testu eta hitzen argitalpen eta iruzkinak, toponimiaz-koak, sintasizko hainbat punduz, lexikografiaren ez gutxiagoz, fonologiaz, euskal poesiaz eta literaturaz (Axularrez monografikoa barne), etab.

Ezin uka, jakina, hainbesteren artean natoren bat eriden ahal dela, noizbait urlia bere lanetan *FLV* spot aldizkaria ez zela (cf. 1980, 461-466) edota sandia —*nec nominetur inter nos*— jada XX. mendean (eta bukaeran!) gaudela jabetu ez delako. Egia da ere azken urteotan zurrumurru gaiztorik hedatu dela aldizkariaren ahuleziaz eta etorkizunaz, agian gutxiagotan (bitan urtero) mehea-

go eta apalago iritsi zaigulako. Denok nahi eta itxadoten duguna da, aldiz, lehen bezain sendo eta mardul iraun dezan nafarren hizkuntzazko ikerketen onerako beste hainbeste urte bederik!

Liburuxka 3 zatitan banatua dago: 1.koan (7-26. or.) egileka zerrendaturiko aurkibidea datorkigu, hurrena (27-35. or.) gaikakoa eta aurkibide orokorra, hots, ale guztietako aurkibideen bilduma, azkenik (37-45. or.); aurkibideon aitzinean Javier Iturbidoren aurkezpen labur bat (3-4. or.) eta irakurketarako gaztigua (5. or.) eriden daitezke.

Iturbidek *FLVen* etorkiak eta emaitzak laburkiro aipatu ondoren aurkibideen beharra agertzen du haietarik fruiturik aterako bada. Ondoren «Príncipe de Viana» erakundearen eta Nafarroako Gobernuako kargudunen *FLVen* zabalkunde eta zientifikotasuna areagotzeko asmoa adierazten du, honetarako euskal literatura eta linguistikazko ikertzaileen laguntza eskatuaz. Asmo honek berak eragindakotzat jotzen ditu arestiko aldizkariaren kontseilu eta itxura aldaketak halaber.

Egilekako aurkibideak ez dakar zer esan handirik. Gaikakoa, ostera, aski zehatza da «artikulu bakoitzean garrantzitsuen iruditutai gai edo gaiak» (aitzineko gaztigua, 5. or.) emanaz, ondorengo 3. aurkibideko orain arteko ale guztietako artikulu zerrendan bakoitzak duen zenbakiaz baliaturik.

Ene ustez, zehatzegi ere gerta daiteke eta ez dakit ez ote zen komenigarri(ago?) orokorrigo bat, *Eusker*a aldizkarirako J. San Martinek prestatu gisakoa edo, oraingo honekin ez bait da erraz izaten esate baterako, *FLVen* argitaratu testu ugarien zerrenda —eta are gutxiago mende bakoitzeko zer aurki dezakegun—; dialektologia, hizkuntzaren historia, sintasia eta besteren batek ere merezi bide zuen atal handiagoetan sailkatzea, euskal ikasketetako berezitasuna eta *FLVen* tamaina ez bait ziren oraindik hortarako oztopo gaindiezinak. Alderantziz, Tovar eta Mitxelenaren «Miscelánea»k (eta besteren artikulu luzeren batek) behar zuten sailkapen zehatzagorik. Bi esenplu: «Barrutia, Pedro Ignacio» sarreran 315. artikulura bidaltzen zaigu, hots, J. Kortazarren 1980ko 221-252 orrietakora; «refranes»en oster, Angel Goenagaren 1971ko 25-34. orrietako «Gogo en refranes antiguos»era. Hala behar ere, jakina; baina batari eta besteari buruzko ezinutzizkorik idoro dezakegu Mitxelenaren «Miscelánea»n. Bestalde, «irónica, connotación», «Abad de Urdax, excomuni6n de», «*Afna*, etrusco», «carros, chirrido de» edo antzeko sarrerei beren interesa ukatu gabe, ez

ote zatekeen interesgarriago «ortografiari» bat irekitzea nahiz eta zuzenean ez izan horri buruzko artikulurik? Baliteke sarrera hori orain arte ikasketak nola doazen ikusirik arrakastatsuen ez izatea; alabaina mesede handia egin ziezaiguketen hortaz arduratzen garenoi han-hemen aldizkari osoan (eta ez gutxi aipatu «Miscelánea») sakabanaturiko oharrek bil balitzate.

Hutsen bat edo beste ere isuri da zerrendaketan. Horrela, J. Garateren 6. artikuluan «...H. Gavel, 6, n.º 17 (1974) 159-164» irakurri behar da eta 9.ean izatez bi ezberdin ditugu («El relato vasco de von Lüdemann», 5, n.º 15 (1973), 344-353 [M. Zubiriarekin lankidetzan] eta «El anillo...»); Iraizozen 3. lanak «9, n.º 27 (1977) 495-498» peitu eta «Mathieu, José María» sobran du, 5.ean «...149-152» eta [beste bat] «Yaniz=...» irakurri behar da; Joakin Lizarragarena zen eta ez «Joaquín de Elizondo»rena Ondarraren 2. laneko eskola; Salabururen lana 1985ekoa da eta ez 1975ekoa 45. zenbakikoa izaki; Satrustegiren 20. lanaren ondoren 21.aren izena den «Anotaciones al proceso matrimonial vasco de Esparza de...» jan da, eta bere azkenengoari «(1978) 299-306» erantsi behar zaio; hortxe bertan Schuchardten sarrera ere zuzendu beharra dago eta pentsatzekoa da *Una geografía diacrónica...* zela eta ez *Una genealogía...* (inor bestetara zaleago bada ere) Holmerrek aztertutako Apat Etxebarneren liburua (cf. 25. or.). Kintanaren 3. laneko *zembait*, Ondarraren 4.eko «107, 141» [irakur «107-141»], Peillenen 7. eko *osos* [irakur *-a*] eta 25. orriko «Etxahunek» [i. *-n*] baino askoz larriago ez badira ere Holmerri *Nils M.* deritza eta ez *Mils M.* 14. orrian jarri eta 39.ean (baina ez 43, 47 eta 50.ean) errepikatu legez; 26. orrian euskal deiturarik errazena ez bada ere *Haritstxelhar* ulertu beharra dago horko «Haritchehar» eta *J. Mirande* bide da orri bat lehenagoko «Y. Miranda».

Azken orduko presengatik edo, pena da 1985eko zenbakietako lanek beren orriei buruzko erreferentziarik gabe etortzea ere. 1984koena, aldiz, bitxiagoa iruditzen zait lan guztiek bait dituzte 1.koan Mujikarenak salbu, eta baita López Garciarenak ere 2.ean baina ez G. Barandiaran eta K. Mitxelenarenak.

Baina aski da huskeriez. Honelako lan batek duen helburua, hots, aldizkariako bidaiarien itsu-mutilgoa, ederki beteko du honek eta ez da zilegi kutixi haboro galdetzerik.

Ene zorionak berretu nahi nizkieke idazkarigokoei eta orain arteko fruituak aurrerantzean are hobeak erdiesteko bihotz-espertzagarri izan bekizkie.

*FLV*en 1969 hartako lehen zenbakiaren hasieran Miguel J. Urmeneta Ajarnautek «aldizkari honek frogatu nahi du euskarak bu-
rua estatu arrazoen aurrean —hots, kultura eta politikazkoene-
nean— makurtu zuela, baina baita erabateko hizkuntza dela
eta ez dela humiltasuna eta humilazioa nahasi behar» idazten
zuen eta baita ««Príncipe de Viana» erakunde legez, aldizkari ho-
netatik kontzientzia atera ledin nahi nuke nik. Nafarroako herria-
ren bizitzan euskara izan denaren konzientzia, alegia. Egungo kul-
turak espainieraren aurrean burua altxatzea haizu egiten diola...
eta hark honi nahi duen hizkuntzan esan biezaio: eskerrak ene loria
ez oztopatzearren. Hator! Habil enekin!» ere. Ia hogeit urte beran-
duago iraungo al dute hitzotan!

Joseba Andoni Lakarra